Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

PR. PROF. GLEB KALEDA

Biserica din casă

ediția a doua, revizuită

Traducere din limba rusă de
Lucia Ciornea

editura Σοφία

București

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

Prefață 5
Introducere. 9
Familia, școală a iubirii 15
Familia sfințită cu harul Sfântului Duh 21
Căsătoria și Euharistia 36
Despre rugăciunea soților 43
Familia, înțeleasă ca școală 51
Viața creștină 154
Despre slujirea în familie 182
Nunta cinstită și patul neîntinat 194
Desfrânarea și preadesfrânarea 202
Căsătoria și societatea contemporană 214
Familia preotului 239
Încheiere 252

ANEXĂ

Educația creștină a copiilor în zilele noastre
(însemnările unui american de origine rusă) 255
Amintiri despre tata 278

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Familia, școală a iubirii

O familie se naște din sentimentul de dragoste dintre două persoane, care devin soț și soție. Pe această iubire se întemeiază această instituție. Izvorul acestei iubiri este dragostea părintească și dragostea copiilor față de părinți, precum și iubirea reciprocă dintre membrii familiei. Iubirea înseamnă consimțământul de a se jertfi mereu pentru o anumită persoană, de a o ocroti, de a se bucura de reușitele ei ca și cum aceste reușite ne-ar aparține nouă, de a se întrista de necazurile ei, ca și cum aceste necazuri ar fi ale noastre. Într-o familie, omul este nevoit să împartă împreună cu celălalt membru necazul și bucuria acestuia. Într-o căsătorie, necazurile și bucuriile devin comune. Nașterea unui copil, boala lui și uneori chiar și moartea lui – toate acestea îi unesc pe soți, le sporesc și le adâncesc și mai mult dragostea.

În căsătorie și în dragoste, omul transferă centrul intereselor proprii, al concepțiilor sale despre lume în altă persoană, se debarasează de propriul egoism și egocentrism, se adâncește în viață: într-o oarecare măsură, el începe să vadă lumea și din perspectiva celuilalt. Dragostea, pe care noi o primim din partea soțului și a copiilor, ne oferă pli-

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

nătatea vieții, ne face mai bogați sufletește și mai înțelepți. Dragostea pentru soț și copii este puțin diferită decât cea față de alte persoane care, datorită persoanelor iubite, devin mai apropiate nouă.

Călugăria este recomandată acelora care sunt bogați în iubire, pe când un om simplu învață să iubească numai în cadrul familiei. O tânără dorea să se călugărească, dar starețul a sfătuit-o: „Tu nu știi să iubești, mai bine căsătorește-te." Luând decizia de a ne căsători, trebuie să fim pregătiți pentru nevoința iubirii. De regulă, omul iubește nu pe acea persoană care îl iubește, ci pe cea de care se îngrijește. Grija pentru cineva mărește și mai mult dragostea pentru persoana respectivă. Dragostea din familie crește în grija reciprocă. Capacitățile și posibilitățile diferite ale membrilor unei familii, potrivirea psihologică și fiziologică dintre soț și soție creează necesitatea acută a iubirii lor reciproce.

Iubirea dintre soți este un sistem complicat, dar bogat în sentimente, relații și trăiri. După Apostolul Pavel, omul este format din trup, suflet și duh (*I Tes.* 5, 23). Legătura profundă a acestor trei părți ale firii omenești cu altele se realizează numai într-o căsătorie creștină, care conferă relațiilor dintre soț și soție un caracter aparte, incomparabil cu alte relații ce se stabilesc între oameni. Apostolul Pavel le compară cu relația dintre Hristos și Biserică (v. *Efes.* 5, 23-14). Relațiile cu un prieten pot avea un caracter duhovnicesc, sufletesc sau de afacere, pe când cu un desfrânat sau o desfrânată, numai trupesc. Există oare relații duhovnicești între oamenii care resping existența duhului și a sufletului, mai ales dacă ei afirmă că omul este creat exclusiv din trup? Există, deoarece duhul există indiferent

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

dacă acceptăm existența lui sau nu, doar că aceste relații nu vor putea fi numite desăvârșite, conștiente, iar uneori sunt considerate chiar imorale. Relațiile creștine dintre soți se împart în trei categorii: trupești, sufletești și duhovnicești, fapt care le face neîncetate și indisolubile. „Va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup" (*Fac.* 2, 24; v. *Mt.* 19, 5). „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (*Mt.* 19, 6). Iar Apostolul Pavel scria: „Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica..." și spune mai departe: „Așadar, bărbații sunt datori să-și iubească femeile ca pe înseși trupurile lor. Cel ce-și iubește femeia pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește..." (*Efes.* 5, 25; 28-29).

Apostolul Petru îndemna: „Voi, bărbaților, de asemenea, trăiți înțelepțește cu femeile voastre... și faceți-le parte de cinste, ca unora care, împreună cu voi, sunt moștenitoare ale harului vieții" (*I Ptr.* 3, 7).

Conform scriitorului Antoine de Saint-Exupéry, noi trebuie să vedem în fiecare om trimisul lui Dumnezeu pe pământ. Aceasta trebuie s-o simtă mai ales soții.

De aici și renumita expresie: „femeia să se teamă de bărbat" (*Efes.* 5, 33) – să se teamă să-l supere, să-l pângărească. Se poate să ne temem din dragoste și respect, dar ne putem teme și din ură și spaimă.

În limba rusă contemporană, cuvântul *a se teme* se folosește de obicei cu ultimul sens, iar în slava bisericească el are primul sens. Din cauza înțelegerii greșite a acestui cuvânt, la unii oameni care sunt departe de Biserică și de credință apar obiecții împotriva acestui text, rostit în cadrul Tainei Cununiei.

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Teama binecuvântată trebuie să trăiască permanent în sufletele soților, căci ea este cea care naște sentimentul de dragoste, care îi ocrotește. Trebuie să ne temem să facem ceea ce poate supăra sau necăji persoana iubită, să nu facem ceva despre care nu am dori să afle soțul sau soția. Aceasta este teama care păstrează unitatea căsniciei.

Față de trupul soției creștine trebuie să ne arătăm iubitori și respectuoși, ca fiind creația lui Dumnezeu, templul în care Se sălășluiește Duhul Sfânt. „Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt Care este în voi...?" (*I Cor.* 6, 19), scria Apostolul Pavel. Chiar dacă trupul este numai potențial templul lui Dumnezeu, el trebuie cinstit cu evlavie. Trupul soției trebuie să devină templul Duhului Sfânt, la fel și cel al soțului. De asemenea, el este locul unde se naște în mod tainic o nouă viață, locul unde se formează cel pe care părinții sunt datori să-l crească pentru participarea lui în biserica din casă ca membru al Bisericii Universale a lui Hristos.

Sarcina, nașterea și alăptarea sunt acele momente din viață care evidențiază clar fie dragostea grijulie a soțului față de soție, fie atitudinea lui egoistă și pătimașă față de ea. În această perioadă, din partea bărbatului se cere un comportament înțelegător, de grijă și de iubire față de femeie, ca față de o „făptură slabă" (*I Ptr.* 3, 7).

Sarcina, nașterea, alăptarea, educația copiilor, grija neîntreruptă a unuia față de altul sunt treptele căii spinoase care conduc spre școala iubirii. Ele sunt evenimentele principale din viața unei familii prin care se sporesc rugăciunea și pătrunderea soțului în lumea interioară a soției.

Din nefericire, mulți nici nu cred că o căsătorie poate fi considerată o școală a iubiri. Prin căsnicie ei încearcă să

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

se afirme, să-și satisfacă dorințele sau, și mai rău, patimile proprii.

În clipa când căsătoria din dragoste este înlocuită cu cea din patimă, răsună strigătul disperat:

Dar ascultă,
Scapă-mă de acea blestemată
Pe care mi-ai făcut-o iubită!
(Vladimir Maiakovski)

Când în „iubire" și în căsătorie se urmărește doar împlinirea propriilor interese și satisfacerea unor emoții plăcute, se produce profanarea iubirii și a căsătoriei, se aruncă semințele destrămării lor:

Nu, nu pe tine te iubesc atât de aprins,
Nu-i pentru mine a frumuseții tale strălucire,
Iubesc în tine-o suferință veche, o dezamăgire
Și tinerețea mea care s-a stins.
(Mihail Lermontov)

În Răsăritul arab, femeia este considerată o umbră a bărbatului. I se recunosc doar două calități: cea de obiect care este destinat să aducă satisfacții și cea de producătoare de copii. În ambele cazuri vorbim despre femeia-obiect. „Rolul femeii se rezumă numai la a satisface bărbatul, lucru pe care ea nu are dreptul să-l pretindă."

Creștinismul pune în locul obiectului care satisface și a amantelor femeia-soră întru Hristos (v. *I Cor.* 9, 5), împreună-moștenitoare a harului vieții (v. *I Ptr.* 3, 7). Căsătoria poate exista și dăinui chiar dacă sunt evitate contactele fizice. De cele mai multe ori însă, oamenii de rând nu înțeleg acest lucru.

Orice înțelegere a femeii sau a bărbatului (în afara căsătoriei și chiar în căsătorie), percepută doar ca o sursă de

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

plăceri trupești, este considerată din punct de vedere creștin un păcat, căci el presupune despărțirea triunității firii omenești, îl transformă pe om într-un obiect. Această atitudine mărturisește neputința controlării propriei voințe. Soția gătește, iar soțul pleacă de acasă, pentru că ea nu poate să-i acorde atenție suficientă. De asemenea, este considerat un păcat și dorința de a nu mai merge acasă, unde îl așteaptă soția însărcinată sau obosită ori care plânge (poate chiar și) fără vreun motiv întemeiat. Ne întrebăm atunci: unde este dragostea adevărată?

Căsătoria este sfântă atunci când este sfințită de Biserică, când cuprinde toate cele trei laturi ale ființei omenești: trupul, sufletul și duhul, când dragostea soților îi ajută pe aceștia să crească duhovnicește și când această dragoste nu se rezumă doar la propria persoană, ci, transfigurându-se, se revarsă asupra copiilor și îi cuprinde cu căldura ei pe cei din jur.

O astfel de școală a iubirii am vrea să o dorim fiecărui om care urmează sau care s-a și căsătorit. Ea îi face pe oameni mai curați, mai bogați duhovnicește și sufletește.